

Høringsuttalelse fra Reinbeitedistrikt 5 A/C Pasvik på:

Forslag til endringer i Lov om reindrift(reindriftsloven) av 1.juli 2007 – høring.

Reinbeitedistrikt 5A/C mener det er fornuftig å foreta slike omdømme undersøkelser for å se hvordan næringen er sett av andre næringer og samarbeidsparter. En slik undersøkelse vil da være ett av flere momenter for å endre dagens metodikk for å møte eventuelle utfordringer som ligger i tilbakemeldinger. Det som legges opp til i høringsutkastet er ikke å endre på arbeidsmetodikker for å bedre omdømme, men å legge om hele dagens forvaltning.

Det er fornuftig å vurdere forvaltningen for å se om en har forbedringspotensialer eller om det finnes andre forvaltningsmodeller. En slik vurdering vil vi selvfølgelig være positiv til og en bidragsyter til når dette blir en aktuelt.

I det utsendte dokument og de vurderinger som ligger i dokumentet er det vanskelig å kunne se den foreslåtte løsningen opp mot det som ligger som dokumentasjon for en slik endring. Det eneste som en ser som en rød tråd i hele forslaget er at reindriften er en næring som har areal som skal deles ut til annen næring.

I de vurderinger som ligger til grunn for endring av forvaltningen er det ikke noe som forteller hvordan arealet til reindriften skal ivaretaes slik at næringen som en helhet kan bestå. Når en ser på hvem som er avsender av forslaget virker det som at de forhold som avsender skal ivareta ikke vurderer de konsekvenser dette vil ha for en næring.

Slik forslaget ligger i dag og med de begrunnelser som er lagt til grunn kan ikke Reinbeitedistrikt 5 A/C være enig i de endringer i reindriftsloven som er foreslått. Dette begrunnes i hovedsak med:

- Grunnlagsundersøkelse som hele forslag er utgangspunktet en vurdering av omdømme til dagens forvaltning. Vurderingene fra undersøkelse behandler ikke de viktige områder som lovforslaget skal endre. Utsender av lovforslaget har heller ikke vurdert de endringer som er foreslått opp mot den betydningen en endringene i loven har i forhold til den næringen som blir omfattet av forslaget.
- Det folkerettslige vernet følger av Norges forpliktelser gjennom ratifisering av ILO 169 og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Disse konvensjonene gir blant annet regler for sikring av det kulturelle kulturgrunnlaget, selvbestemmelse, rett til selvstyre i saker som gjelder indre/lokale anliggende, deltakelse osv.
- Lovforslaget vil også effektivisere slik at saksbehandlingstiden skal kortes ned er en begrunnelse for endringene. Slik vi vurderer forvaltningsloven kan ikke saksbehandlingstiden kortes vesentlig i arealsaker når medvirkning og rettsikkerhet i forvaltningssaker skal ivaretas.
- Den prosessen som er valgt av LMD i denne saken er ikke en demokratisk prosess forsvarlig prosess. Når en ser denne prosessen opp mot de omstillingsprosesser som skjer ellers er det vanlig med involvering og deltakelse av de ulike parter.

Omdømmeundersøkelse og arealbehov

Det legges mye vekt på undersøkelsen NIBR-rapport 2011 ”*Den offentlige forvaltninga av reindrifta - omdømmeundersøkinga*”. Denne undersøkelse er en god undersøkelse for å endre dagens arbeidsmetodikk for å kunne starte ett program for å lære opp kommuner og fylker med reindrift. Denne undersøkelse vitner om manglende viten og forståelse for de grunnleggende behov som reindriften som næring har for å kunne bestå.

Det som er gjennomgående i denne undersøkelse er at det er manglende forståelse for det arealbehovet som reindriften har. Dette viser at reindriften har en utfordring i forhold til å få opp forståelse i samfunnet til næringens utfordringer.

Innad i reindriften er det ett problem at landbruksministeren i en setting står for at reindriften skal bestå og at det blir tatt hensyn til det vernet som urfolkneringen har i forhold til de forpliktelser som den norske stat har. Og når det kommer fra ord til handling viser det seg at det går i motsatt retning for næringen.

Den viktigste faktor som reindriften har er at rein har sammenhengende årstidsbeiter til rådighet. Dette betyr arealer som rein kan beite på. Etter dette er at vi har en forvaltning av rovdyr som gir næringer som benytter utmarksbeite en forutsigbart driftsform som gir overskudd å høste av.

Når en tar de ulike elementer i undersøkelse så ser en at det er en oppfatning av at reindriften er en liten samarbeidsvillig næring i forhold de arealbehov som andre næringer har. Når en driver med rein er det en forutsetning at en har areal med reinbeiter for å kunne drive en økologisk bærekraftig næring. Det betyr at når reindriften blir bedt om å gi fra seg land så skjer dette ikke uten motstand og dette blir sett på som en steil næring. Næringen er ikke steil for å gi fra seg land for å være vanskelig, men vi må ha areal til å kunne drive reindrift.

De områder som har gruvedrift eller annen næring som ødelegger naturen så ser en at det ikke er mulig å utnytte arealet til beiting når benyttet areal blir frigitt. Det kan her vises til gruvedriften i Bjørnevatn og ved Biedjovåggi. Naturen i de områdene blir ikke satt tilbake i den stand det var ved oppstart. I tillegg er det utslipp av miljøgifter pga den aktiviteten som har vært i det området.

Reindrift er en naturbasert næring det vil si at rein beiter på det naturen har å tilby og dermed vil den få i seg avfallsstoffer fra de næringer som er i omliggende områder til reinens beiteområde.

I forhold til NIBR-undersøkelsen vil det ikke være unaturlig at næringen vil motsette seg ønske om å gi fra seg land. Dette kan bety at reindriften i de aktuelle områdene må reduseres som følge av alle til arealtiltak som samlet sett er i de ulike områdene. Det er i mange saker kommet fram til løsninger mellom reindriften og andre aktører med arealbehov. I disse tilfellene har reindriften vært en deltaker tidlig i prosessen og dette viser at næringer som skal inn på reindriftsarealer må tidligst mulig involvere reindriften og annen beitenæring slik at en finner fornuftige løsninger for alle parter.

Det er viktig å ha for øye at forskning og undersøkelser blir slik en vi utifra den bestillingen som oppdragsgiver vil ha. Dette viser uttallige undersøkelser som er blitt publisert fram til nå. I de tilfeller hvor det skal foretas undersøkelser må den som skal foreta en slik undersøkelse ha kjennskap til alle sider av de områder som skal sjekkes ut. Den nevnte NIBR-undersøkelsen viser at svarene på de ulike spørsmål har vært gitt på forhånd. Dessuten er den ensidig myntet på reindriftens side og tar ikke opp spørsmål på hva har vært gjort av utbygger mot primærnæringer i de områder som har vært omsøkt.

Reindrift en urfolknering

Reindrift er en urfolksnæring og dermed har Norge en plikt til å ivareta næringen slik at den kan bestå i fremtiden. Det er viktig å ha ett omfang av reindriften i hele Norge slik at den også i fremtiden kan bestå som en næring. Reindriften må dermed ha en del utøvere slik at begrepet næring kan bestå med reindriftsutøvere. I tillegg må det være en viss omsetning innenfor næringen slik at det er slakteri som vil kjøpe reinkjøtt og omsette dette som ett produkt.

Når en ser på reindriften fra næringens ståsted er det mange som vil ha våre beiteområder til å benyttet til hytter, vindmølleparker, gruvedrift etc. Det som reindriften opplever er at hver aktør ser på sitt arealbehov isolert, mens reindriften ser på arealene som bestilles totalt sett. I mange sammenhenger blir da reindriften sett på som en hemske i utviklingen for kommuner.

Reindriften er i henhold nasjonal lovgivning og internasjonale avtaler å anse som en næring som har særlige behov og å anse som en næring av urfolksbetydning. Det betyr at Norge er forpliktet til å ta vare på de sider av de avtaler som gjelder i dag.

Det betyr at dette lovforslaget ikke er knyttet opp mot de forpliktelser som Norge har. Lovforslaget fjerner reindriften fra å ha mulighet til å ivareta sin næring ved fjerning av innsigelsesretten fra områdestyret til Fylkesmann.

Effektivisering av forvaltningen og kortere saksbehandlingstid

Det er ikke kommet fram hvordan LMD kan korte ned dagens saksbehandlingstid i arealsaker som berører reindriften. I henhold til forvaltingsloven skal alle parter kunne uttale seg i forhold saken. Det betyr at behandling av arealsaker vil seg på samme måte som i dag uansett om det er Områdestyret eller Fylkesmann som har innsigelsesretten. I ett demokratisk land vil demokratiske prosesser medføre en saksbehandling som sikrer individets rettssikkerhet. Det betyr at dette ikke kan effektiviseres bort av LMD med dette lovforslaget.

Reindriften kan ikke ut i fra den informasjon som er i dag seg på den fremtidige forvaltningen. Det er mange sider i det foreslåtte forvaltningsmodellen som ikke er omtalt for å vise at de ulike nasjonale og internasjonale bestemmelser er i varetatt av LMD.

Prosess lovforslag

Når en ser på den prosessen som LMD har valgt i denne saken er den ikke mye forankret i de demokratiske prosesser som ett demokratisk land som Norge har forvane å benytte. Lovforslaget er nå sendt ut til høring i den prosessen fram til lovforslag har det ikke vært mye informasjon fra forslagstiller. Reindriften er ikke på den valgte prosess som en god vei fram til utsendte lovforslag. Dette er en stor forvaltningsmessig endring som gir en direkte inngripen reindriften som næring. I mangel av involvering av de ulike parter i denne saken vitner om manglende forståelse av lovforslagets innvirkning på næringen.

Reindriften er ikke i mot en evalueringen av forvaltningen, men den må skje etter en modell som har mer innslag demokratiske elementer enn den som er valgt i dag. Det vitner som liten forståelse av Sametingets betydning for urfolk når den ikke er en part i denne prosessen. I tillegg vil det være naturlig at NRL er en part i en slik prosess da dette er en part som ivaretar reindriften som næring.

Det er høringsbrevet foretatt noe vurdering av de elementer som er viktig for reindriften som næring ei eller de forpliktelser som nasjonale lover og internasjonale avtaler har i forhold til reindriften som en urfolksnæring.

Reinbeitedistrikt 5 A/C anbefaler LMD å trekke tilbake lovforslaget og iverksette en prosess som ivaretar de demokratiske prosesser som ett demokrati er myntet på. I tillegg må lovforslaget også ha en vinkling opp mot de bestemmelser som reindriften er omfattet både nasjonalt og internasjonalt.